

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

Moravske Toplice
20 in 21. marec 2014

STROKOVNO POSVETOVANJE
»GOSPODARNO IN ODGOVORNO!«

SKLEPI IN UGOTOVITVE
strokovnega posvetovanja

Organizacijski odbor strokovnega posvetovanja:

---

dr. Klavdija Rižnar, predsednica
Karel Lipič, podpredsednik
dr. Boštjan Petelinc
dr. Janez Ekart
dr. Niko Samec
dr. Viktor Grilc
dr. Marinka Vovk
Janko Kramžar
Igor Petek
dr. Aleksandra Pivec
dr. Filip Kokalj
mag. Rudi Vončina
Vilko Pešec
Drago Dervarič
Ivan Kukovec

Marec 2014

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

I. Podaljšana odgovornost – odgovornost ali prevara?

Po načelu podaljšane odgovornosti proizvajalca morajo proizvajalci določenih skupin izdelkov - podjetja financirati ločeno zbiranje, ponovno uporabo, predelavo in odstranjevanje odpadkov, ki izvirajo iz teh izdelkov in embalaže. V Sloveniji sheme večinoma delujejo tako, da ima končni uporabnik pravico brezplačno oddati rabljen izdelek ali odpadek distributerju ali javni komunalni službi – odvisno od vrste odpadka.

Podaljšana odgovornost proizvajalca embalaže je v nacionalni pravni red prenesena le kot deljena odgovornost, saj so izvajalci javne službe zbiranja komunalnih odpadkov zavezani ločeno zbrano odpadno embalažo brezplačno prepuščati shemam. To pomeni, da ločeno zbiranje odpadne embalaže v Sloveniji še vedno v določenem delu financirajo končni uporabniki embalaže (povzročitelji komunalnih odpadkov), nadaljnje ravnanje pa je predmet financiranja podaljšane odgovornosti. In prav zato je na mestu vprašanje odgovornosti proizvajalcev, saj iz leta v leto prihaja do večjih težav, tako na področju odpadne komunalne embalaže, odpadnih nagrobnih sveč, OEEO, izrabljenih motornih vozil, skratka, sistemi ne delujejo ustrezno. Problem postaja nerešljiv z vedno večjimi količinami ločeno zbranih komunalnih odpadkov in večjim številom shem (pri embalaži embalažnih družb, pri OEEO idr). Ker bi morala biti embalažina v prvi vrsti biti namenjena vzpostavitvi in delovanju sistema ločenega zbiranja, predelave in odstranjevanja, je nujno neprofitno delovanje, kar pomeni, da mora biti dobiček usmerjen v izboljšave, razvoj in učinkovitejše opravljanje te dejavnosti.

Podaljšana odgovornost proizvajalca nagrobnih sveč, električne in elektronske opreme, zdravil, fitofarmaceutskih sredstev, avtomobilskih gum pa je glede ravnanja z odpadki v nacionalni pravni red prenesena kot delna odgovornost, vendar v drugačnem obsegu, kot pri embalaži. Sheme ne financirajo dejavnosti IJS glede zbiranja teh komunalnih odpadkov od izvornih povzročiteljev – to so stroški IJS (razen stroškov prevoza s pokopališča do IJS). Izvajalci javne službe zbiranja komunalnih odpadkov so v okviru svojih nalog zavezani tako zbrano odpadne materiale zbirati iz gospodinjstev v zbirnih centrih (odpadne nagrobne sveče na pokopališčih) in jih predajati shemam.

Pri ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami je naloga in odgovornost upravljavca pokopališča zbiranje odpadnih nagrobnih sveč na pokopališčih, naloga izvajalca javne službe zbiranja komunalnih odpadkov pa prevoz zbranih odpadnih nagrobnih sveč iz pokopališč v zbirne centre. Stroške tega prevoza morajo pokriti družbe za ravnanje z odpadnimi nagrobnimi svečami.

Pri nadaljnjem razvoju obveznosti v okviru podaljšane odgovornosti proizvajalca lahko v primeru, da se zakonodaja skupaj s sistemom ne bo spremenila, pričakujemo nadaljnje zaostrovanje problematike in razširitev problemov tudi na področje delovanja drugih shem, katerih delovanje že danes ne sledi zaključkom, navedenih v nadaljevanju.

V okviru strokovnega posvetovanja »Gospodarno in odgovorno« so **sklepi in nujni ukrepi** sekcije, ki je obravnavala »**Podaljšano odgovornost**«, naslednji:

1. Doseganje okoljskih ciljev mora imeti pri oblikovanju novega sistema primarno vlogo ob zagotavljanju optimalnih stroškov delovanja.
2. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje mora vzpostaviti takšno zakonodajno podlago, ki bo natančno, enoznačno in nedvoumno določila pravila delovanja celotnega sistema. Vsi deležniki – izvajalci javnih služb, sheme, zavezanci in inšpekcije morajo biti vključeni v postopek oblikovanja zakonodaje (postopek notranjega usklajevanja z organi v sestavi je obvezen pred posredovanjem osnutka predpisa v javno obravnavo; enomesečna javna obravnava pa je predpisana z ZVO.)
3. Pri spremembah pripravi nove/spremenjene zakonodaje bi se bilo dobro zgledovati po državah, kjer sistem v praksi najbolje deluje (okoljsko in ekonomsko) in so vsi vključeni deležniki z njim zadovoljni. Predlagamo, da se preuči delovanje belgijskega sistema.

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

4. Rešitev mora biti trajnostna in naravnana v smeri nadaljnjega spodbujanja ločenega zbiranja odpadne embalaže ter organiziranja in usmerjanja snovnih tokov k prednostnim načinom ravnanja z odpadki, to je predvsem reciklaža – ponovna materialna izraba.
5. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje oz. v spremenjenem sistemu drugi pristojni organ mora vzpostaviti celovit informacijski sistem, ki bo omogočal pregled nad vključitvijo zavezancev v sisteme in druge ključne informacije kot so izpolnjevanje ciljev, finančni tokovi itd. Poleg tega mora uvesti tudi učinkovit in usklajen inšpekcijski nadzor (tržni, finančni in okoljski) z večjimi pooblastili pri vseh deležnikih, vključenih v sisteme (omogočiti tudi pristojnost nadzovanja pravilne porabe namenskih finančnih sredstev).
6. Sistem mora zagotavljati delovanje prostega trga storitev pooblaščenih podizvajalcev (predelave, reciklaže, transportne logistike idr).
7. Sheme naj:
  - a. bodo neprofitne organizacije,
  - b. bodo nadzorovane s strani zavezancev, ki nosijo tudi odgovornost za celotno delovanje sheme,
  - c. poslujejo popolnoma transparentno in v celoti izpolnjujejo zakonodajne zahteve,
  - d. imajo javno objavljene in enotne cenike (vsaka shema za vse zavezance enake cenike brez možnosti popustov za posamezne zavezance, ti ceniki se vsaj letno stroškovno usklajujejo),
  - e. delujejo brez konfliktov interesov med deležniki (ni vertikalnih povezav s predelovalci, trgovci, idr.),
  - f. vzpostavijo sodelovanje pri upravljanju s strani IJS, občin in države po belgijskem modelu,
  - g. pri odločitvah v shemah ne smejo sodelovati osebe javnega prava, ki bi jim odločanje lahko prineslo kakršno koli premoženjsko korist,
  - h. zagotovijo ustrezne garancije za delovanje sistema (finančne, druge) in druge pogoje za začetek delovanja.
8. Zakonodajno je treba zagotoviti enakopravne pogoje poslovanja shem in preprečiti netransparentno delovanje ter konflikt interesov med s shemami sodelujočimi deležniki (vpliv vertikalnih integracij idr.).
9. Nujno je treba zagotoviti izravnave obveznosti med shemami najmanj enkrat trimesečno glede na deleže obveznosti. Sistem bi moral delovati destimulativno za nastanek večjih količinskih izravnav (vloga klirinške hiše).
10. Zaradi transparentnosti, velikosti trga, nepotrebosti zagotavljanja izravnave obveznosti med shemami in zagotavljanja ekonomičnosti delovanja sistema **naj se preuči** možnost **ene sheme** tako pri embalaži kot pri svečah in drugih materialih.
11. Ker je obveza glede 15.000 kg embalaže, dane na trg, za proizvajalce embalaže škodljiva, se predlaga njena ustrezna uskladitev (500 kg ali 1.000 kg in pavšal).
12. Ker prihaja do pomanjkljivega in napačnega poročanja zavezancev, shem in izvajalcev javnih služb, neplačanih oz. premalo plačanih embalažnin in svečarin, zaloge embalaže ter sveč pa so mnogo višje kot je bilo za ta namen zbranih sredstev, je treba zagotoviti transparentno poslovanje vseh izvajalcev sistemov ravnanja z odpadki in učinkovitejši usklajen inšpekcijski nadzor (tržni, finančni in okoljski).
13. Treba bi bilo uveljaviti osebno odgovornost za izvajanje sistemov (tudi pri javnih uslužbencih).
14. Odpadno embalažo morajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo iz skladišč izvajalcev javnih služb v čim krajšem času prevzeti in nato redno prevzemati. IJS naj stroške vsakega skladiščenja odpadne embalaže, ki presega predpisanih 7 dni, prenesejo na sheme.
15. Sheme morajo organizirati zbirne centre, razporejene po državi tako, da bo omogočena optimalna logistika predaje zbranih materialov.

Predlagamo, da se preuči obveznost, da morajo zbirni centri shem omogočati nemoten in zanesljiv prevzem materialov, ki jih zberejo izvajalci javnih služb, sheme pa morajo zagotoviti povračilo stroškov transporta med zbirnimi centri izvajalcev javne službe zbiranja komunalnih odpadkov in zbirnimi centri

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

shem. Ti centri bi lahko delovali pod okriljem GIZ ali na drug način in bi lahko bili centri za več ali za vse sheme. Tako bi se v teh zbirnih centrih na strani shem izvajala klirinška delitev.

16. Preprečiti je treba prodajo nagrobnih sveč in drugih izdelkov brez računov (siva ekonomija).

II. Odpadek kot vir surovin na nepravem mestu?

Kakšen odnos ima Slovenija in slovensko gospodarstvo do odpadka kot surovine, do naravnih virov in kje so priložnosti na trgu uporabe odpadkov kot virov? Ali je odpadek res surovina na nepravem mestu, glede na trende na področju ravnanja z odpadki in priložnosti za izboljšano uporabo virov, ki so jih mnoge razvite države znale izkoristiti v prid razvoja zelenih delovnih mest. Na ta in še mnoga druga vprašanja so na strokovnem okoljskem posvetovanju odgovorili strokovnjaki, ki po več kot desetih letih znova pritrdjujejo, da je potrebno prevzeti odgovornost za neodgovorno ravnanje z viri, ki so v odpadkih. Slovenija se s 46% ločeno zbranih frakcij med vsemi komunalnimi odpadki (2012) uvršča v evropsko povprečje, vendar nima zagotovljenega celovitega ravnanja z odpadki, zlasti nima zagotovljene ustrezne obdelave komunalnih odpadkov pred odlaganjem. To resno ovira možnost, da bi se Slovenija lahko uvrstila med »družbo, ki reciklira«, še zlasti zato, ker po letu 2020 odlaganje naj ne bi bilo več predmet ravnanja z odpadki v EU.

V kolikor ne bomo uspeli pravočasno zagotoviti ustrezne infrastrukture za energijsko izrabo odpadkov, okoljskih ciljev ne bomo dosegli. Strokovna javnost je zato upravičeno zaskrbljena, da se v zadnjih 17-tih letih stanje ni bistveno izboljšalo, nasprotno, kljub ogromnim investicijam (več sto mio. €) še vedno s strani države ni zagotovila, da med strateške odločitve gospodarnega ravnanja z odpadki sodi tudi energijska izraba iz odpadkov pridobljenih goriv. Brez termične obdelave odpadkov ni mogoče izvesti predpisanega ravnanja z odpadki skladno z zakonodajo, kjer je odlaganje zadnja možnost ravnanja z odpadki. Izračuni kažejo, da bo leta 2020 za energetsko predelavo na razpolago približno 175.000 ton trdnega goriva iz suhih frakcij, izločenih iz mešanih komunalnih odpadkov. Povprečna letna toplotna moč trdnega goriva, pridobljenega iz mešanih komunalnih odpadkov, znaša okoli 90 megavatov. V Sloveniji je en ustrezen objekt termične obdelave odpadkov z energetsko izrabo v Celju, in sicer s kapaciteto 15 megavatov in kapacitetami za sežig. Potrebujemo še kapacitete v obsegu približno 60–75 megavatov. Dane so tudi možnosti sosežiga trdnega goriva RDF/SRF v obstoječih termoenergetskih objektih (npr. TE Trbovlje), pri čemer je potrebno sosežig trdnega goriva RDF/SRF voditi po postopku R1, ki zahteva 65% energetsko učinkovitost sosežiga trdnega goriva RDF/SRF in ne po postopku D10. Kar zadeva gradnjo dodatnih objektov za termično obdelavo odpadkov, je za njihovo umeščanje v prostor treba izvesti vse postopke za sprejetje državnega prostorskega načrta. Pobuda za pripravo DPN še ni bila podana, prav tako v državnem proračunu ni zagotovljen denar za pripravo vse potrebne dokumentacije. Načrtovanje in gradnja objekta za termično obdelavo odpadkov sta odvisna od mnogih dejavnikov (okoljski, prostorski, finančni in lokalna sprejemljivost), ki pa še nikdar niso bili usklajeni in zato odpadki ostajajo odpadki in ne surovine, saj se jih še vedno odloži več kot polovico. Resen problem je, da nismo samooskrbni niti za tiste vrste odpadkov, za katere obstaja možnost njihove izrabe kot virov.

Zato odpadki kot vir surovin pristanejo na nepravem mestu, posledica je tudi slaba konkurenčnost gospodarstva in vedno višje cene ravnanja z odpadki. Za doseganje okoljskih ciljev Evropske unije »20-20-20« moramo biti usposobljeni za učinkovito rabo virov, ki pomeni ustvarjanje večje vrednosti z uporabo manjše količine materialov in drugačno porabo. Takšno ravnanje bo omejilo tveganje pomanjkanja virov in obdržalo okoljske vplive v naravnih mejah našega planeta. Pri tem je pomembna tudi sanacija starih okoljskih bremen z zmanjšanim vpliva na okolje. Če odpadkov ni treba odlagati niti sežgati, je prihranek dvojen in pričakovati je, da veliko zamujamo, če koncepta »zero waste« ne uresničimo v praksi. V resnici podjetja ne bodo šla v projekte zgolj zaradi varovanja okolja, projekti se morajo tudi izplačati. Imamo odpadke, nekonkurenčno gospodarstvo in naraščajoče število brezposelnih. Imamo mnogo raziskovalcev in njihovih raziskav, kako uporabiti razpoložljive surovinske vire za

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

razvoj novih proizvodov. Imamo priložnost in dolžnost, da v sektorju odpadkov ustvarjamo novo vrednost, da postanemo gospodarni, odgovorni ter praktično dokažemo, da so odpadki surovina na nepravem mestu.

V okviru strokovnega posvetovanja »Gospodarno in odgovorno« so **sklepi in nujni ukrepi** na področju »**Odpadek kot vir surovin**« naslednji:

1. **Preveriti cene in učinkovitost tehnologij**, ki se jih vključuje v projekte kot bodočo infrastrukturo za ravnanje z odpadki. Določiti, kaj je dodana vrednost za slovensko ekonomijo, če se uporabi domača tehnologija, ki je referenčna in bistveno cenejša, kot predlagana oz. ponekod vsiljena, katere realne vrednosti ne preveri nihče.
2. Odpadki morajo biti **obravnavani kot viri**, zato mora negospodarno ravnanje z njimi postati kaznivo dejanje in posledično neupravičeno prevažanje odpadkov po Sloveniji takoj sankcionirano, saj povzroča dodatno onesnaževanje okolja.
3. Finančno **spodbujati ponovno uporabo** rabljene opreme in odpadkov z namenom zmanjševanja ekološkega odtisa, zmanjševanja emisij CO₂, zaposlovanja predvsem težje zaposljivih in vključevanja širše družbe, kar neposredno prispeva k večji okoljski osveščenosti in prispeva k inovativnemu pristopu k zmanjševanju odloženih odpadkov. Preko zaposlovanja in prodaje izdelkov država dobi povrnjene finančne vložke. Določiti okoljske cilje za uresničevanje prednostnega reda, vključno s ponovno uporabo (sedaj se le –ta še ne vključuje v preverjanje ciljev).
4. **Pregledati sheme razširjene odgovornosti** proizvajalcev – povzročiteljev odpadkov in zagotoviti, da ti pokrijejo celotne stroške zbiranja, recikliranja in energijske izrabe iz odpadkov pridobljenih goriv (stroški zbiranja ne smejo bremeniti izvajalcev javnih služb, biti morajo primerljivi glede na vrsto in obseg izvajanja storitve); S podzakonskim aktom je potrebno zagotoviti, da so sheme dolžne zagotoviti bančno garancijo oziroma drugi finančni mehanizem, s katerim se obvezujejo izpolnjevati svoje obveznosti.
5. **Spodbuditi energijsko izrabo iz odpadkov pridobljenih goriv**, saj je trenutno v Sloveniji ta segment najmanj razvit, a je glede na uspešnost doseganja okoljskih ciljev nujno potreben, saj je odlaganje energijsko bogatih frakcij odpadkov prepovedano, drugih alternativ (razen dragega in administrativno kompliciranega izvoza) pa ni. Zahteva po MBO iz strani države je nična, v kolikor se ne zagotovi koristna in domača uporaba nastalih energijsko bogatih produktov, ki so delno tudi obnovljivi vir energije.
6. Določiti je potrebno **status trdnih goriv** iz nenevarnih odpadkov glede na njihove kemijske in fizikalne lastnosti s ciljem možnosti sosežiga v obstoječih kurilnih napravah in cementnih pečeh s sprejetjem nacionalnega standarda ali navodil proizvajalcem trdnih goriv iz odpadkov za zagotavljanje njihove kakovosti ;

III. Varstvo zraka v Sloveniji

Najpomembnejši javno – zdravstveni problem v razvitih državah na področju okolja in zdravja je vpliv onesnaženega zraka na zdravje. Onesnaženemu zraku kot dejavniku tveganja za nastanek bolezni je stalno ali občasno izpostavljen vsak prebivalec velikih mest Evrope. V Evropi je približno 90 % mestnega prebivalstva izpostavljena prekomernim vrednostim prašnih delcev, NO₂, O₃ in benzena.

Nevarnost onesnaženosti zraka za človekovo zdravje je že dolgo znana, vrstijo pa se nova spoznanja in dokazi. Kratkotrajna izpostavljenost NO₂ je povezana z zmanjšanjem pljučne funkcije, povečano dovzetnostjo dihalnih poti ter odzivnost na naravne alergene. Dolgotrajna izpostavljenost je povezana s povečanim tveganjem za vnetje dihalnih poti pri otrocih. NO_x imajo pomembno vlogo tudi pri vrsti pomembnih okoljskih problemov, kot je zakisovanje, evtrofikacija, fotokemični smog ter tvorba troposferskega ozona. Nekajdnevna izpostavljenost

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

visokim koncentracijam O₃ lahko škodi zdravju, še posebej kot vnetje dihal in zmanjšanje pljučne funkcije. Dolgotrajna izpostavljenost zmernim koncentracijam O₃ pa lahko povzroči zmanjšanje pljučne funkcije pri manjših otrocih. SO₂ je neposredno strupen za ljudi, škodi pa predvsem dihalnim funkcijam. Posredno vpliva na zdravje s pretvorbo v sulfate v obliki majhnih delcev. Delci so povezani s številnimi dihalnimi problemi. Vse več je dokazov, da so drobni delci nevarnejši od večjih. Ocenjujejo, da je onesnaženost zraka z delci vzrok za 350.000 prezgodnjih smrti letno v Evropi (EEA, 2005).

Zakonodaja EU določa mejne vrednosti onesnaženosti zraka za posamezna onesnaževala s ciljem varovanja zdravja ljudi in zaščite okolja. Mejna vrednost za delce (PM₁₀), ki velja od leta 2005, določa letno povprečno mejno vrednost (40 µg/m³) in povprečje 24 ur (50 µg/m³), ki ne sme biti prekoračeno več kot 35 dni letno.

Tudi v Sloveniji kakovost zraka ne dosega povsod standardov, ki jih predpisuje zakonodaja. Ocena onesnaženosti zraka, ki je bila narejena na podlagi monitoringa kakovosti zraka, podatkov o imisijah in s pomočjo izračunov koncentracij z disperzijskimi modeli je pokazala, da na izpostavljenih območjih, predvsem ob najbolj obremenjenih cestah, letne mejne vrednosti presegajo mejno dovoljene koncentracije NO₂ in delcev. Tudi koncentracije O₃ povsod v Sloveniji občasno presegajo opozorilne vrednosti. Najvišje so na Primorskem, kjer največji delež prispeva transport ozona in njegovih predhodnikov iz Padske nižine. Ob jugozahodnem vetru se oblak ozona širi tudi v notranjost države. Koncentracije ostalih snovi ne presegajo mejnih vrednosti.

Študije Nacionalnega inštituta za javno zdravje dokazujejo, da je zrak močno onesnažen s prašnimi delci, oksidi dušika, žvepla, ozona, katerih koncentracija je zelo velika ob avtocestah. V prometu se v Sloveniji porabi velike količine goriv in zaradi zelo močnega tovornega tranzitnega prometa in največje porabe diesel goriv, ki so zelo velik vir delcev, oksidov žvepla in dušika, je obremenitev s temi emitenti ob avtocestah zelo velika. Promet je poleg stalnega povzročanja emisij v ozračje tudi vir hrupa, ki ob avtocestah ne pojenja niti ponoči. V Sloveniji imamo nekaj odsekov zelo obremenjenih avtocest s tranzitom speljanih tudi v neposredni bližini sorazmerno velikim bivalnim področjem, zato so prebivalci teh območij še bolj obremenjeni, saj meritve rizikov za zdravje kažejo, da je vpliv na zdravje soodvisen od oddaljenosti virov onesnaževanja, v tem primeru od avtocest. V Sloveniji so določeni deli avtocest, ki prečkajo močno naseljena področja zaprti za tranzitni promet. Pričakujemo, da bo DARS zaprl tranzitni promet na vseh odsekih avtocest, ki prečkajo močno naseljena območja, kot npr. severno in zahodno obvoznico v okviru ljubljanskega avtocestnega obroča, saj je večina obremenjenih avtocestnih odsekov v drugih slovenskih krajih že prepovedana za tranzitni promet. V tem primeru je možno ves tranzitni promet speljati po vzhodni in južni obvoznici, ki prečkajo bistveno manj gosto naseljena območja, vpliv emitentov na zdravje ljudi pa je v pasu do 200m največji (v tem pasu živi ob severni in zahodni obvoznici več tisoč prebivalcev Ljubljane).

Poraba energentov v prometu je v letu 2012 povzročila večjo emisijo CO₂, dušikovih in žveplovih oksidov in delcev kot vsi termoeenergetski objekti v Sloveniji skupaj. Analize emisij pri uporabi sedaj najbolj uporabljenih diesel goriv in bencinov je pokazala, da diesel goriva proizvajajo največ emitentov. V Evropi in ostalem svetu uporaba zemeljskega plina zelo v prometu narašča, saj uporaba zemeljskega plina v prometu emitira za 30% manj CO₂, 95 % manj žveplovih oksidov, 87 % manj dušikovih oksidov in 99 % manj delcev. Evropa pospešuje izgradnjo infrastrukturne mreže črpalk za komprimirani (CNG) in utekočinjen plin (LNG) tako preko združenj dobaviteljev in distributerjev zemeljskega plina, proizvajalcev osebnih in tovornih vozil, proizvajalcev kriogene opreme NGVA Europe in preko sistemov izgradnje prometne infrastrukture TEN-t. Uporaba zemeljskega plina v prometu - komprimiranega za osebna vozila, mestne avtobuse in lažja tovorna in dostavna vozila, ter utekočinjenega za težja tovorna vozila narašča. V Sloveniji imamo do sedaj samo eno črpalko za komprimirani zemeljski plin (CNG) v Ljubljani. Potrebno je v zakonodajnih in strateško planskih dokumentih vključiti uporabo tega alternativnega goriva v prometu in umestitvi v prostor zadostno število črpalk.

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

Slovensko ozemlje je pokrito s plinskimi cevovodi za zemeljski plin samo 50%, tako preko 50 % slovenskih občin nima dostopa do zemeljskega plina. Omogočiti je oskrbovanje teh področij in 50% slovenskih državljanov z zemeljskim plinom v tekoči obliki. Tako bi tudi tem prebivalcem Slovenije omogočili uporabo okoljsko zelo čistega energenta, tako za ogrevanje kot v proizvodnji, s čemer bi bistveno prispevali k razbremenitvi in boljšemu ozračju.

Krovno določilo Ustave Republike Slovenije, ki ureja razmerje med državno oblastjo in življenjskim okoljem, je 72. člen, ki določa:

»Vsakdo ima v skladu z zakonom pravico do zdravega življenjskega okolja. Država skrbi za zdravo življenjsko okolje. V ta namen zakon določa pogoje in načine za opravljanje gospodarskih in drugih dejavnosti. Zakon določa, ob katerih pogojih in v kolikšnem obsegu je povzročitelj škode v življenjskem okolju dolžan poravnati škodo. Po prvem odstavku 72. člena ustave ima vsakdo pravico do zdravega življenjskega okolja. Žal se ta del ustave premalo uresničuje v vsakdanjem življenju.

V Sloveniji imamo dovolj potenciala, da zmanjšamo tveganje za onesnaževanja zraka:

1. Imamo dovolj strokovnega kadra in opreme, da to uredimo stanje boljše kot je zdaj.
2. Imamo nekaj dobre prakse z urejanjem varstva zraka na področju kurilnih naprav, to bi morali posodobiti in urediti tako tudi za druga področja onesnaževalcev zraka: promet, industrija, kmetijstvo, ostali.

V okviru strokovnega posvetovanja »Gospodarno in odgovorno« so **sklepi in nujni ukrepi** na področju **varstva zraka** naslednji:

1. Predlaga se sklep, da Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje pri Državnem zboru RS in resorna ministrstva v sodelovanju s civilno družbo organizirajo okroglo mizo, kjer bi se spregovorilo o tej problematiki in sprejel terminski plan ukrepov. Predlagamo rok do konca junija 2014.
2. V roku treh mesecev bi bilo potrebno pripraviti spremembe in dopolnitve ZVO v smeri ustanovitve državnih javnih gospodarskih služb za področje varstva zraka po onesnaževalcih: promet, kurilne naprave, kmetijstvo in ostali. Osnutek pripravi ZEG do konca aprila 2014 in dostavi vsem odgovornim za obravnavo in sprejem.
3. Za urejanje po področjih onesnaževalcev zraka predlagamo naslednje roke:
  - sprememba ZVO sprejeti do konca leta 2014,
  - podzakonske predpise sprejeti do konca leta 2015.
4. Na novo formirati javne državne gospodarske službe s področja varstva zraka do konca leta 2016. Pri tem se predlaga ureditev gospodarske državne javne službe s področja vzdrževanja malih kurilnih naprav v roku 7 let od spremembe ZVO. Nemčija je imela za tovrstno službo, ko se je urejala na novo, prehodno obdobje 5 let pri znatno novejših kurilnih napravah, ki rabijo manj vzdrževanja. Tu moramo zagotoviti tako organizacijo, opremljenost in strokovnost, da zaradi nedorečenosti in hitrosti ni vpliva na zdravje prebivalcev.
5. DARSu predlagamo, da za tranzitni promet v okviru ljubljanskega cestnega obroča zapre del avtoceste in sicer t.i. odsek severne in zahodne obvoznice.
6. V zakonodajne (Energetski zakon) in planske dokumente na področju energetike in prostorske rabe naj se vključi uporaba zemeljskega plina v prometu kot pomembno alternativno gorivo, v prostorske dokumente naj se vključi prizadevanja ureditve prometnih povezav TEN-t in usmeritve evropske direktive za uporabo alternativnih goriv v prometu, torej tudi zemeljskega plina in izgradnjo infrastrukture za možnost uporabe teh alternativnih goriv pod delovnim imenom »Blue corridors«.
7. V zakonodajne, energetske in prostorske dokumente naj se vključi uporaba utekočinjenega zemeljskega plina na območjih Slovenije kjer ni plinovodnega omrežja.

Organizatorji:

Soorganizator:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

Pripravili:

Organizatorji strokovnega posvetovanja 2014

Zveza ekoloških gibanj Slovenije, Znanstveno-raziskovalno središče Bistra Ptuj, GZS - Zbornica komunalnega gospodarstva

in

Organizacijski odbor strokovnega posvetovanja 2014

Za dodatne informacije kontaktirajte:

Zveza Ekoloških gibanj Slovenije

Karel Lipič

zogslo@gmail.com

ZRS Bistra Ptuj

dr. Klavdija Rižnar

klavdija.riznar@bistra.si

Moravske Toplice, 3. april 2014